

О.І.ДУТЧАК,

кандидат історичних наук, доцент
кафедри організації туризму та
управління соціокультурною діяльністю
Інституту туризму ДВНЗ
«Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»,
м. Івано-Франківськ

ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНУ

Вступ. Фестивальний рух як невід'ємна частина культурного життя на сьогодні збільшує свої масштаби, охоплюючи й залучаючи все ширші кола суспільства та іноземних відвідувачів. Ця тенденція має вагомий вплив на діяльність туристських організацій. Взаємозв'язок фестивального руху та туризму полягає в тому, що туристський бізнес лежить у сфері надання послуг з надання нових вражень, емоцій, знань, відчуттів. Відвідуючи нові місця, мандрівник хоче проникнутись життям іншого народу, його світоглядом, відчутти незвичайність чужої культури, познайомитися з місцевими традиціями тощо.

Мета дослідження полягає у аналізі окремих аспектів формування терміну "фестивальний туризм" та визначення розуміння його сутності в сучасному українському та зарубіжному науковому просторі.

Поняття «фестивального туризму» чи «фестивального туру» все частіше з'являються у переліку пропонованих туристичних послуг і завойовують все ширшу споживчу аудиторію. Однак у розробках відомих українських вчених майже немає тлумачень терміну "фестивальний туризм". На сторінках монографії М.П. Крачила «Географія туризму» [4] та у праці В.Ф. Кифяка [3] ми знаходимо такий вид туризму, як культурно-розважальний, який автори визначають як розважальні подорожі з метою відвідування фестивалів та спортивних змагань. І.М. Школа [6] також виділяє пізнавальні тури, метою яких є відвідування святкових заходів, концертів, виставок, але терміну «фестивальний туризм» в його роботах немає. Фестивально-видовищний та спортивно-видовищний як підвиди культурно-розважального туризму пропонує в своїх працях О.О. Бейдик [5]. Свою систематику рекреаційної діяльності пропонує Ю.П. Грицько [2]. Він виділяє фестивальний туризм у системі рекреаційно-туристської діяльності.

Англійські вчені-економісти Diane O'Sullivan та Marion J. Jackson [7] з 2002 року вивчають вплив фестивального туризму на економіку країни. Не вдаючись до формування дефініції досліджуваного нами поняття, вони

розглядають його як невід'ємну складову сучасного культурного простору країни.

О.Д. Король [5] вважає точкою відліку розвитку сучасного туризму кінець другої Світової Війни та акцентує увагу на тому, що фестивальний туризм у його сучасному трактуванні почав розвиватися дещо пізніше, хоча його історичні витoki є значно глибшими. На його думку, фестивальний туризм заслуговує бути виділеним в окремий вид туризму. Саме фестивалі як найбільш наповнені активністю і культурним змістом події дозволяють задовольнити запити туристів, що лежать в різних галузях соціально-культурного життя відвідуваного регіону або країни.

Загалом в українській науці фестивальний туризм розглядають як один із спеціалізованих видів туризму, що покликаний реалізувати специфічні запити людей під час поїздки, відвідування об'єкта атракції. В останні роки у всьому світі швидкими темпами почав розвиватися цей вид туризму. Аналітики туристичної індустрії передбачають йому багатократне зростання [8].

Фестивальні подорожі мають всі ознаки туризму. Фестивальний туризм знаходився на стику пізнавального, розважального та етнографічного туризму. Не відкидаємо можливості знаходження спільних ознак з іншими видами туризму, але у цього виду є яскраво виражені власні особливості, що дає можливість виділити наступні ознаки фестивального туризму: подорожі є нетривалими (в середньому 3-5 днів); мають чітко виражені просторові рамки (місця проведення фестивалів); в останні роки спостерігається все більша зацікавленість до фестивалів та свят; простежується чітка історія розвитку фестивалів; мають мету, що відрізняється від мети пізнавального туризму; існують зв'язки з іншими видами туризму; створена система класифікацій цього виду туризму [2].

Важко провести межу між подієвим туризмом і фестивальним. Так подієвий туризм включає такі відмінні атракції, як: військові паради, конференції, форуми, симпозіуми, круглі столи; освітні заходи: семінари, тренінги, курси підвищення кваліфікації; покази фільму, торжества; торговельні шоу, презентації, відкриття підприємств, прийоми, заходи, пов'язані з просуванням торговельної марки, аукціони, авіа- і автосалони і т. ін. [9]. Фестивальний туризм виступає одним з наймасовіших різновидів пізнавального туризму.

Згідно з методикою «Класифікація туризму за метою подорожей» О.О Бейдика [1] створена система зв'язків фестивального туризму з іншими видами туризму. За даною схемою простежуються зв'язки фестивального туризму з культурно-розважальним, релігійним, пізнавальним, спортивним та шоп-туризмом.

Висновки. На основі вище наведеного можна стверджувати, що виокремлення специфічних ознак та аналіз місця фестивального туризму у структурі рекреаційно-туристської діяльності дає можливість вважати фестивальний туризм окремим видом туризму (різновидом пізнавального). Такий підхід дозволяє розширити, доповнити та вдосконалити існуючі

класифікаційні засади культурологічних і туризмознавчих досліджень, вивчити роль фестивалів, як у житті суспільства, так і у сфері туризму.

Список використаних джерел

1. Бейдик О.О. Рекреаційно–туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. – К.: Видавничо–поліграфічний центр “Київський університет”, 2001. – 304 с.
2. Грицко Ю. Фестивальний туризм у системі рекреаційно–туристської діяльності / Ю. Грицко, Ж. Бучко // Науковий вісник Чернів. уні–ту. Вип. 519/520. – 2010. – С. 56 – 60.
3. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні / В.Ф. Кифяк. – Чернівці: Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
4. Крачило Н.П. Географія туризму / Н.П. Крачило. – К.: Вища школа., 1987. – 208с.
5. Проблеми географії та менеджменту туризму: Монографія / [В.Г. Явкін, В.П. Руденко, О.Д. Король та ін.]. – Чернівці: Рута, 2006. – 260 с.
6. Школа І.М. Менеджмент туристичної індустрії: Навчальний посібник / І.М.Школа.– Чернівці: Книги - XXI, 2005. – 596 с.
7. Daine O’Sullivan. Festival Tourism: A Contributor to Sustainable Local Economic Development / O’Sullivan Daine, J. Jakson Marion // Journal of sustainable tourism. 2002. – Vol.10. – N.4.
8. Дутчак О. І. Окремі аспекти розвитку етнофестивального туризму Карпатського регіону України на прикладі Львівської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела:<http://int-konf.org/konf092014/874-kandidat-storichnih-nauk-dutchak-o-okrem-aspekti-rozvitku-etnofestivalnogo-turizmu-karpatskogo-regonu-ukrayini-na-priklad-lvvskoyi-oblast.html>. – (Назва з екрана).
9. Топорницька М. Я. Перспективи розвитку етнофестивального туризму у Львівській області / М. Я. Топорницька. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://collectedpapers.com.ua/wpcontent/uploads/2013/10/032_633_634_Topornicka.pdf. – (Назва з екрана).